

Tauw

Effectstudie natuur

MER deel B Entree Zoetermeer

27 mei 2021

Verantwoording

Titel	Effectstudie natuur MER deel B Entree Zoetermeer
Opdrachtgever	Gemeente Zoetermeer
Projectleider	Joost de Jong
Auteur(s)	Yasmin Hall, Wendy Liefing
Tweede lezer	Frank Aarts
Uitvoering meet- en inspectiewerk	Niet van toepassing
Projectnummer	1273416
Aantal pagina's	23
Datum	27 mei 2021
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Handelskade 37
Postbus 133
7400 AC Deventer
T +31 57 06 99 91 1
E info.deventer@tauw.com

Inhoud

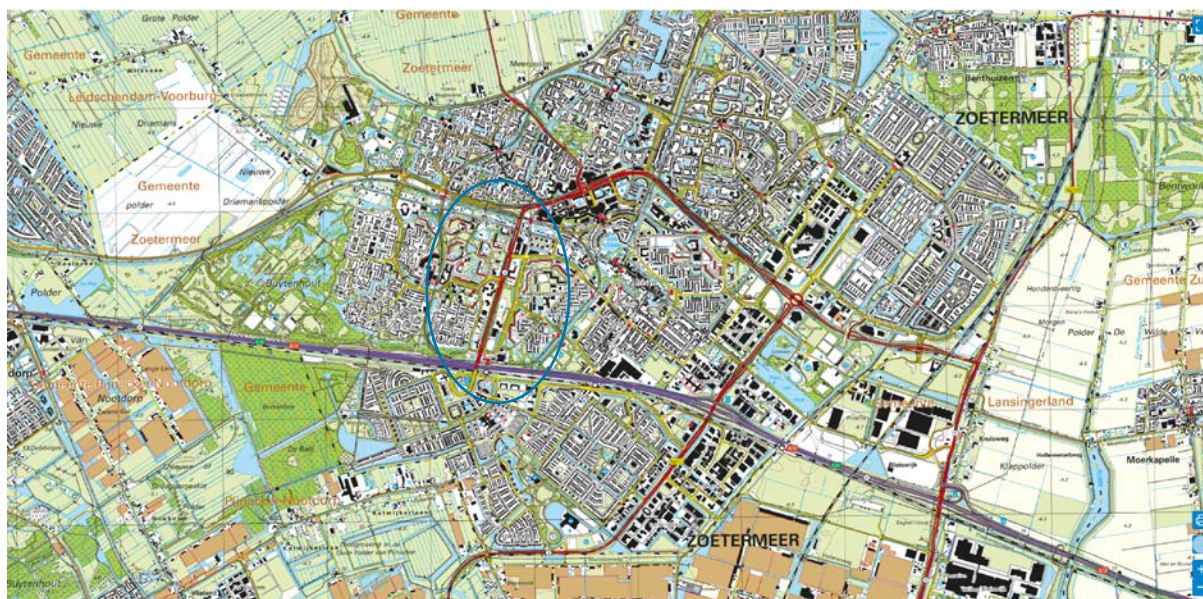
1	Inleiding	4
1.1	Ontwikkeling Entree	4
1.2	Opbouw van dit achtergrondrapport Natuur	4
1.3	Plangebied	5
2	Beleid en toetsingskader	7
3	Huidige situatie en autonome ontwikkeling	7
3.1.1	Algemene gebiedsbeschrijving	7
3.1.2	Huidige situatie - soortenbescherming	8
3.1.3	Huidige situatie - gebiedsbescherming	12
3.1.4	Huidige situatie – gemeentelijk beleid natuurwaarden	12
3.1.5	Autonome ontwikkeling/effecten op van natuurwaarden	12
4	Beoordelingskader	13
4.1.1	Criterium 1: soortbescherming	13
4.1.2	Criterium 2: stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden	14
4.1.3	Criterium 3: (kansen voor) verhoging van natuurwaarden	15
5	Effectbeschrijving en -beoordeling	16
5.1.1	Soortenbescherming	16
5.1.2	Stikstofdepositie op Natura-2000	16
5.1.3	(Kansen voor) verhoging natuurwaarden	18
5.1.4	Overzicht effectbeoordeling natuur	20
6	Mitigerende en compenserende maatregelen	20
6.1.1	Mitigatie en compensatie Natura 2000	20
6.1.2	Mitigatie en compensatie soorten	21
7	Leemten in kennis	22
8	Samenvatting	22

1 Inleiding

1.1 Ontwikkeling Entree

Zoetermeer groeit en werkt zelfbewust aan een nieuwe schaa sprong van groeikern naar volwassen stad. Deze nieuwe positionering en de invulling die daarvoor nodig is, komen samen in Entree. In Entree wordt het gebied rondom de Afrikaweg tussen de A12 en het centrum, waar nu verouderde kantoren staan, getransformeerd naar een levendige stadswijk: een nieuw gemengd stedelijk gebied met een mix van wonen, werken en voorzieningen. De Afrikaweg wordt ingericht als stadsstraat. De Entree wordt zo één van de sleutelprojecten voor de toekomst van Zoetermeer.

In figuur 1.1 is de globale ligging van Entree in Zoetermeer weergegeven. Het gebied wordt doorkruist door de Afrikaweg.

Figuur 1.1 Globale ligging van Entree in Zoetermeer, blauw omcirkeld

In figuur 1.2 is de ligging van het middengebied van Entree (zie paragraaf 1.3) in meer detail weergegeven. Het middengebied van Entree ligt tussen het NS-station Zoetermeer langs de A12 en het stadscentrum. De omliggende wijken zijn de Driemanspolder in het oosten, Rokkeveen in het zuiden, Meerzicht in het westen en het stadscentrum in het noorden.

1.2 Opbouw van dit achtergrondrapport Natuur

Het MER is opgebouwd uit twee delen, deel A en deel B. In deel A zijn inleidende hoofdstukken en de hoofdlijnen van de resultaten van de effectstudies opgenomen. In deel B zijn de volledige effectstudies opgenomen. Deze effectstudie Natuur is onderdeel van deel B.

Figuur 1.2. Ligging middengebied Entree. De oriëntatie is oost-west.

In deze effectstudie Natuur wordt aandacht besteed aan de samenhang ten aanzien van de milieueffecten tussen de (concrete) voorgenomen activiteit in het middengebied en de (nog niet concreet ingevulde) toekomstige ontwikkeling van de kopgebieden. Deze effectstudie heeft dus betrekking op het gehele Masterplangebied. De effectbeschrijving voor het middengebied is meer gedetailleerd en meer uitgebreid dan die voor de kopgebieden.

1.3 Plangebied

Plangebied

Het plangebied van dit MER is het plangebied van het Masterplan De Entree uit 2019 (zie figuur 1.3). Het plangebied bestaat uit het middengebied (het paarse gebied in figuur 1.3) en de kopgebieden (de niet ingekleurde gebieden binnen de gele lijn in figuur 1.3). Het middengebied is het gebied waar nu een bestemmingsplan voor in procedure wordt gebracht. Dit is het gebied waar conform het Startdocument uit 2020 minimaal 4.500 woningen gerealiseerd worden, met bijbehorende voorzieningen. De kopgebieden worden in een latere fase ontwikkeld, waarvoor aparte procedures zullen worden doorlopen.

In deze effectstudie Klimaatadaptatie wordt aandacht besteed aan de samenhang ten aanzien van de milieueffecten tussen de (concrete) voorgenomen activiteit in het middengebied en de (nog niet

concreet ingevulde) toekomstige ontwikkeling van de kopgebieden. Deze effectstudie heeft dus betrekking op het gehele Masterplangebied.

Figuur 1.3 Plangrenzen van het Masterplan de Entree (geel) en het bestemmingsplangebied oftewel het middengebied (paars). De witte gebieden binnen de gele lijn zijn de kopgebieden. Van boven naar beneden: Abdissenbos, centrumgebied, andere kant A12

2 Beleid en toetsingskader

Voor het thema natuur wordt getoetst aan de Wet natuurbescherming (Wnb). De Wnb beschermt Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden. De Wnb hanteert het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat de genoemde verbodsbepalingen voor bescherming van gebieden, soorten en houtopstanden altijd gelden. In navolgende paragrafen wordt een toelichting gegeven op het beleid en de wetgeving rond ecologie en de relevantie hiervan voor het MER.

De voorgenomen activiteiten kunnen negatieve gevolgen hebben voor de beschermde natuurwaarden in het plangebied. Bij de beoordeling van de genoemde criteria wordt gekeken naar mogelijke effecten op de nationale, provinciale en gemeentelijke beschermingsregimes. Dit wordt per variant beoordeeld. Naast de wettelijke verplichtingen zijn in het plan Entree ook ambities opgenomen voor natuurontwikkeling. Hier zal dus ook aan getoetst worden.

Tabel 2.1 Relevante wetgeving en schaalniveau

Schaalniveau	Beleid	Relevantie voor MER
Europees		
Nationaal	Wnb Soortenbescherming	Beschermde en nationaal vrijgestelde soorten
	Wnb gebiedenbescherming	Natura 2000-gebieden
Provinciaal/regionaal	Wnb Soortenbescherming	Provinciaal vrijgestelde soorten
Gemeentelijk	Visie Biodiversiteit, Bomenbeleid, Groenkaart en De convenant	(kansen voor) verhoging van natuurwaarden
	Klimaat adaptief bouwen	

3 Huidige situatie en autonome ontwikkeling

3.1.1 Algemene gebiedsbeschrijving

Het plangebied bestaat overwegend uit bedrijfsterrein met kantoorpanden, afgewisseld door parkeerterreinen, gazons en groenstroken. Centraal loopt de Afrikaweg op een verhoogd talud, met op enkele plaatsen een onderdoorgang. De Afrikaweg is een belangrijke (drukke) toegangsweg tot het centrum van Zoetermeer vanaf de A12. Aan weerszijden van de Afrikaweg loopt een lijnvormige boomstructuur en zijn struiken aanwezig. Ook is hier extensief beheerd grasland aanwezig. Aan de oostkant van de Afrikaweg, wijk Driemanspolder, bevinden zich enkele sloten. Verder zijn hier kantoorpanden aanwezig, een paar grasvelden en enkele bosschages. De grasvelden worden regelmatig gemaaid. In dit deel van het gebied zijn langs de Boerhaavelaan lijnvormige boomstructuren aanwezig. Dit is een breed opgezette weg met kleine groenstroken aan kort gemaaid gras. Aan de westkant, wijk Meerzicht, zijn nagenoeg geen watergangen aanwezig.

In dit deel zijn voornamelijk kantoorpanden aanwezig en verharde parkeerplaatsen. Langs de Bredewater en Meerzichtlaan zijn bomen en groenstroken aanwezig van kort gemaaid gras. Op enkele bosschages na is het gebied volledig verhard. Ter hoogte van de brandweerkazerne is meer groen aanwezig. Hier is een grasveld met een bosschage te vinden. In het noorden wordt het plangebied begrensd door de Europaweg, en in het zuiden grotendeels door de A12. Een deel van de Zuidweg in de wijk Rokkeveen, ten zuiden van de A12, behoort ook tot het plangebied. Daarnaast maken de Mandelabrug en het stationsplein van Station Zoetermeer ook deel uit van het plangebied.

In de reeds uitgevoerde quickscans komt het onderzoeksgebied niet volledig overeen met het plangebied zoals opgenomen in het MER (zie figuur 1.3). In dat geval zijn de niet onderzochte delen in de quickscan ten behoeve van het MER uitgebreid met literatuuronderzoek.

3.1.2 Huidige situatie - soortenbescherming

Aan de hand van de beschikbare informatie zijn verschillende relevante soorten en habitats vastgesteld in het plangebied. Indien een soort(groep) niet wordt benoemd in deze paragraaf blijkt uit het uitgevoerde onderzoek en literatuurstudie dat de soort (hoogstwaarschijnlijk) niet in het plangebied voorkomt.

Vaatplanten

Uit de uitgevoerde onderzoeken blijkt dat er geen beschermde planten in het plangebied voorkomen.

Zoogdieren

Uit de onderzoeken blijkt dat de in het gebied voorkomende zoogdieren provinciaal zijn vrijgesteld van de Wnb. Het gaat hierbij om de volgende soorten:

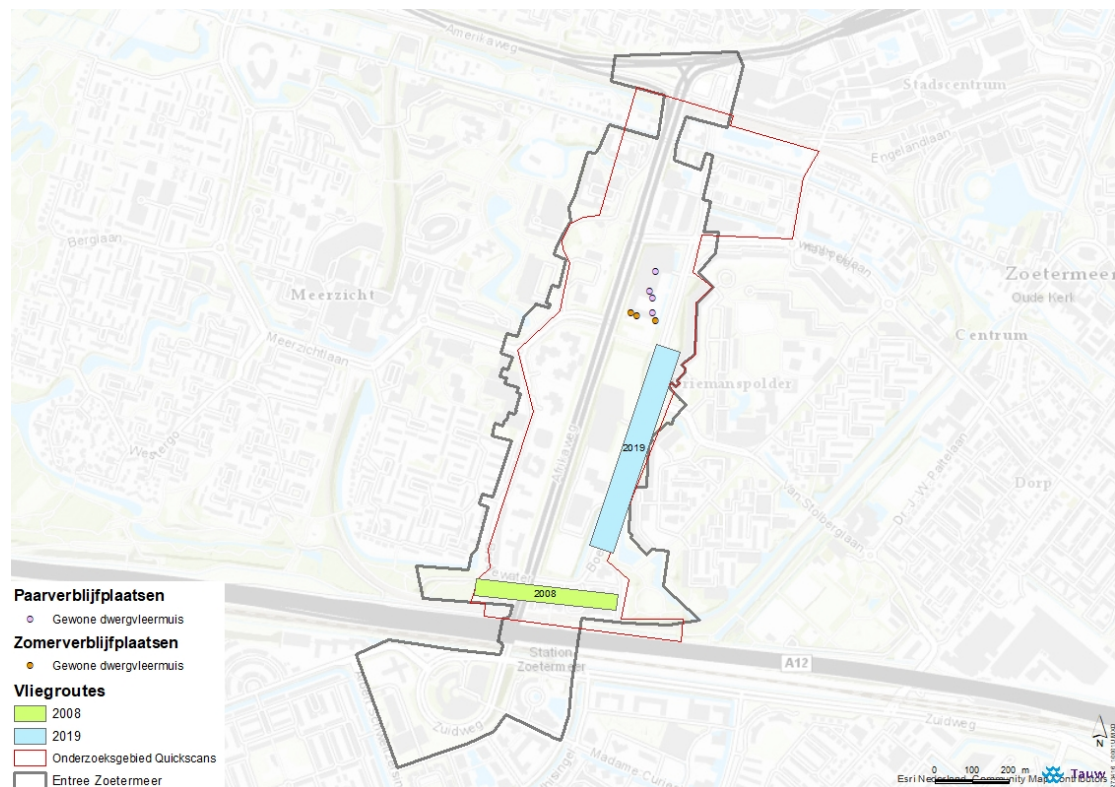
- Rosse woelmuis
- Huisspitsmuis
- Veldmuis
- Bosmuis
- Mol
- Konijnen

Er is bij het overtreden van een verbodsbepaling van de Wnb voor deze soorten geen ontheffing benodigd. Wel is voor deze soorten de zorgplicht van toepassing. Overige zoogdieren, zoals kleine marterachtigen, zijn niet aangetroffen in of nabij het plangebied.

Vleermuizen

Uit het nader onderzoek naar vleermuizen blijkt dat er vier paarverblijven van gewone dwergvleermuis, drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, twee vliegroutes en foerageergebied van gewone en ruige dwergvleermuis in het plangebied aanwezig zijn (zie ook figuur 1.2). Op korte afstand is voldoende alternatieve gelegenheid voor de in het plangebied foeragerende vleermuizen. Bij eventuele bomenkap is het advies om herplanting van grote

inheemse bomen te overwegen. Daarnaast is in figuur 1.3 de gemeentelijke Vleermuizen netwerkkaart weergegeven. Deze toont ook het belang van de Bredewater en de Voorweg voor vleermuissoorten.

Figuur 3.1 Resultaten nader onderzoek vleermuizen

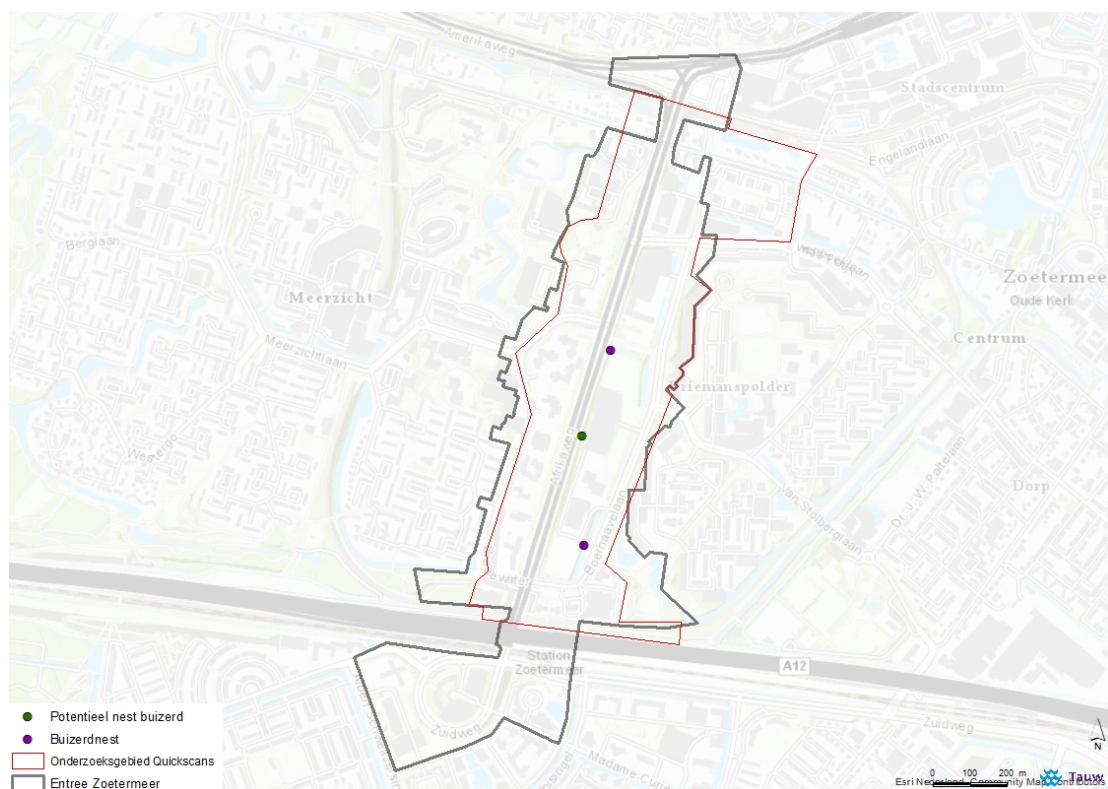

Figuur 3.2 Vleermuizen netwerkkaart (Gemeente Zoetermeer, 2020). Op de kaart zijn (mogelijke) vliegroutes rood weergegeven en verblijfplaatsen met groen.

Jaarrond beschermde nesten

Er zijn twee, mogelijk drie nesten in gebruik door een buizerd, welke valt in de categorie 'Jaarrond beschermde nesten'. Alle nesten bevinden zich in de bomenrij direct gelegen ten oosten van de Afrikaweg (zie ook figuur 1.4).

Uit de NDFF blijkt dat er meerdere waarnemingen van onder andere ransuilen, boomvalken, slechtvalken, bosuilen en sperwers zijn. Het is mogelijk dat het plangebied een leef- en foerageergebied van deze soorten is. Er zijn op basis van de beschikbare onderzoeken geen nesten van deze soorten bekend. Mogelijk dat de soorten in de omgeving van het bestemmingsplangebied een nest hebben. Dit zou dus bijvoorbeeld in de kopgebieden kunnen zijn. Hier zijn de ontwikkelingen nog onbekend en deze zijn dus nog niet onderzocht naar mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten. Daarnaast blijkt uit informatie van de gemeentelijke ecooloog van Zoetermeer dat er broedgevallen van boomkruipers in het plangebied aanwezig zijn. Dit is een categorie 5 soort. Gezien de positieve trend en gunstige staat van instandhouding is hier conform de Wnb geen sprake van een jaarrond beschermd nest. Indien er sprake is van een broedgeval is deze wel beschermd.

Figuur 3.3 Buizerdnesten in het plangebied

Broedvogels

In het plangebied kunnen broedvogels aanwezig zijn. Zo zijn broedgevallen van meeuwen en scholeksters bekend op de daken van sommige kantoren. Vogels kunnen het hele jaar tot

broeden komen. Door de sloopwerkzaamheden en het kappen van bomen kunnen deze worden verstoord.

Amfibieën

In het plangebied zijn geschikte schuilmogelijkheden aangetroffen voor amfibieën. Het bladerdek in de bosstrook en in plantsoenen zijn hiervoor van voldoende dikte. Ook is in de omgeving geschikt voortplantingswater aanwezig voor algemene soorten. Aangezien geen snel opwarmende plassen of geschikt los zand aanwezig is, worden geen soorten zonder vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen verwacht.

Overige soortgroepen

In het onderzoek naar beschermde soorten zijn geen sporen of waarnemingen gedaan van overige beschermde soorten. Uit het bronnenonderzoek en veldbezoek blijkt dat er geen reden is om te verwachten dat reptielen aanwezig zijn. Verder is het aanwezige oppervlaktewater ongeschikt voor beschermde vissen. Daarnaast zijn slechts enkele planten in het gebied aangetroffen die geschikt zijn als waardplant voor insecten. Ook zijn in het water geen waterlelies of andere vormen van rijke begroeiing aangetroffen. Effecten op beschermde insecten (waaronder libellen, dag- en nachtvlinders) zijn uitgesloten.

Rode lijstsoorten

In aanvulling op de onderzoeken naar beschermde soorten is ook gekeken naar in het plangebied en omgeving voorkomende rode lijstsoorten. Uitgangspunt zijn hierbij de waarnemingen in de NDFF van de laatste vijf jaar.

Nabij de bosschage aan de zuidzijde van het gebied (A12 / spoorlijn) is veelvuldig boomvalk waargenomen. Ook nabij de Stadhoudersring is de boomvalk waargenomen, naast zwarte mees en boerenzwaluw. Verder zijn bij het Kooiense water veelvuldig huismussen waargenomen. Aan de Afrikaweg is welriekende agrimonie waargenomen. Naast deze soorten is een overvliegende visdief éénmaal waargenomen in de laatste vijf jaar. Dit zijn de enige rode lijstsoorten waarvan waarnemingen bekend zijn in de laatste vijf jaar tussen het Bredewater en de Boerhaavelaan.

Verder is in het noorden van het plangebied (omgeving Canadaweg / Europaweg) meermaals een ransuil waargenomen. Ten westen van het plangebied zijn een aantal waarnemingen van een laatvlieger (buiten het plangebied).

Ook zijn er nog enkele waarnemingen van soorten met een aanzienlijke foerageerafstand. Doordat deze slechts een of twee keer zijn waargenomen in en rondom het plangebied is het aannemelijk dat de soorten slechts zeer incidenteel van het plangebied gebruik maken of inmiddels weer verdwenen zijn. Dit betreft bolderik, bosaardbei, gulden sleutelbloem, korenbloem, kramsvogel, leptocerus, limnephilus, nachtegaal, oosterse morgenster, ringmus, tureluur, veldleeuwerik, visdief, vleeskleurige orchis, wiewaal en wulp.

De rode lijstsoorten die meermaals zijn waargenomen zijn ook soorten welke beschermd zijn onder de soortenbescherming van de Wet natuurbescherming. Rode lijstsoorten die dat niet zijn, zijn dusdanig weinig waargenomen om nog te kunnen aannemen dat deze nog aanwezig zijn of dat het plangebied belangrijk leefgebied betreft. Om die reden is ervoor gekozen om voor het MER een beoordeling uit te voeren op basis van het onderdeel soortenbescherming van de Wet natuurbescherming.

3.1.3 Huidige situatie - gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Ter plaatse van het plangebied liggen geen beschermde Natura 2000-gebieden. Er is hierdoor enkel sprake van mogelijke externe effecten op beschermde natuurwaarden in nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied De Wilck is gelegen op circa 7,5 km afstand. De meeste storingsfactoren, met uitzondering van stikstofdepositie, hebben een minder grote reikwijdte. Daarnaast betreft het plangebied stedelijk (en verstoord) gebied. Er is dus ook geen sprake van een ecologische relatie tussen het plangebied en omliggende Natura 2000-gebieden.

Daarnaast is het Natura 2000-gebied De Wilck niet stikstofgevoelig. Het dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura 2000-gebied is Meijendel & Berkheide, gelegen op 11,6 km afstand van het plangebied.

In de stikstofberekening zijn alle Natura 2000-gebieden meegenomen waar sprake is van een effect als gevolg van stikstofdepositie.

Planologische beschermingsregimes

Provincies kunnen in aanvulling op beschermde Natura 2000-gebieden ook gebieden planologisch beschermen. In Zuid-Holland is dat als Natuurnetwerk Nederland en/of Weidevogelleefgebieden. Het plangebied is niet gelegen in het natuurnetwerk Nederland of een weidevogelleefgebied. Deze beschermingsregimes zijn voor de beoogde ontwikkeling dus niet relevant.

3.1.4 Huidige situatie – gemeentelijk beleid natuurwaarden

Het plangebied in de huidige situatie bestaat uit een 'Groene hoofdweg' zoals beschreven in De Groenkaart. Zowel het behoud van het groene beeld en versterking van de verbindende functie van voor natuur en recreatie zijn hier een uitgangspunt. De ambitie om de ecologische verbinding op stedelijk niveau ter plaatse van de Afrikaweg te verbeteren is opgenomen in de visie biodiversiteit, en zou kunnen bijdragen aan verhoging van natuurwaarden in het plangebied. Natuurvriendelijke oeverinrichting wordt als wens benoemd in de 'Visie biodiversiteit'. Daarnaast is het plangebied gecategoriseerd als hoog dynamisch stadsgroen, wat inhoudt dat dit gebied een meer stenig/urbaan karakter zal dragen. De visie biodiversiteit focust op sterke ecologische verbindingen en geconcentreerd groen met een hogere kwaliteit.

3.1.5 Autonome ontwikkeling/effecten op van natuurwaarden

De voorgenomen ontwikkelingen zoals beschreven in paragraaf 3.2 vallen, met uitzondering van de brandweerkazerne, allen buiten het plangebied. De ontwikkelingen beperken zich voornamelijk

tot het realiseren van woningbouw. Hier worden effecten op het plangebied en de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige Natura-2000 gebieden verwaarloosbaar geacht. Dit is wel afhankelijk van de wijze van aanleg, al blijft de verwachting dat er geen sprake zal zijn van een effect door stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden door de ruime afstand in combinatie met de aard van de werkzaamheden (> 10 km)..

De verhuizing van de brandweerkazerne van de Brusselstraat naar het Abdissenbos valt wel binnen het plangebied. Uit de quickscan blijkt dat effecten op beschermde soorten uitgesloten zijn. Wel zal een nieuwe toe- en afrit worden gerealiseerd en worden een aantal bomen gerooid. De verharding in dit deel van het plangebied neemt dus toe ten opzichte van de huidige situatie. In het plangebied zelf worden, naast de brandweerkazerne, verder geen wijzigingen verwacht ten opzichte van de huidige situatie. Het is een druk en ook in sommige delen grotendeels verhard gebied. Veel van het gemeentelijk groen wordt regelmatig beheerd. De autonome ontwikkeling van de natuurwaarden zal daarom nagenoeg gelijk zijn aan de huidige situatie.

4 Beoordelingskader

Het beoordelingskader is opgesteld aan de hand van 3 criteria:

1. Soortbescherming
2. Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden
3. (Kansen voor) verhoging natuurwaarden

In de volgende paragrafen worden deze criteria verder toegelicht.

4.1.1 Criterium 1: soortbescherming

Het doel ten aanzien van soortenbescherming is inzichtelijk maken welke invloed de varianten hebben op beschermde soorten en hun leefgebied ten aanzien van ruimtebeslag en verstoring. Daarnaast wordt de verwachte mogelijkheid op het verkrijgen van een ontheffing vermeld.

De toetsing bestaat uit een bureaustudie waarbij gebruik wordt gemaakt van de al uitgevoerde natuuronderzoeken voor dit project. Daarnaast worden gegevens uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDDF) geraadpleegd. De relevante informatie uit de uitgevoerde natuuronderzoeken worden in de beoordeling verwerkt. De belangrijkste hiervan is het nader onderzoek naar vleermuizen, uitgevoerd door IDDS (2020)¹.

Daarnaast zijn de quickscans uitgevoerd door bSR (2012)², bSR (2018)³ en de Bouwecoloog (2019)⁴ relevant. In aanvulling hierop is in de NDDF gezocht naar beschermde soorten (Europees beschermde soorten (art. 3.5), beschermde vogels (art. 3.1) en overige beschermde soorten (art. 3.10). Het studiegebied omvat het plangebied en een buffer van 500 meter hier omheen.

¹ Nader vleermuis- en broedvogelonderzoek Wet Natuurbescherming Boerhavelaan 1-11 – Zoetermeer – R&O1917, R&O19011917/RBO/rap1, IDDS, 17 februari 2020

² Notitie betreffende Quick scan Boerhavelaan Zoetermeer, 0800, Bureau Stadsnatuur, 17 april 2012

³ Notitie betreffende Quick scan plangebied Boerhavelaan, 1772, Bureau Stadsnatuur, 26 april 2018

⁴ Quickscan flora en fauna, Boerhavelaan 1-11 te Zoetermeer, 19009, De Bouwecoloog, 13 mei 2019

Effecten op beschermde soorten worden in het kader van het MER kwalitatief beoordeeld. Hierin is een licht positieve beoordeling niet mogelijk. Dit komt doordat niet op voorhand vast te stellen is dat de ontwikkeling tot een verbetering van habitat van beschermde soorten zal leiden of tot een toename van beschermde soorten. Een beoordeling is neutraal (0) indien er geen effect verwacht wordt op beschermde soorten. De variant wordt als licht negatief (-) beoordeeld indien er sprake is van negatieve effecten in de vorm van mogelijke verslechtering van habitat en/of mogelijke afname van beschermde soorten. Indien er sprake is van negatieve effecten zoals zekere verslechtering van habitat en/of afname van beschermde soorten wordt de variant beoordeeld als zeer negatief (- -).

Tabel 4.1 Toelichting op klasse-indeling effectbeoordeling Criterium Soortenbescherming

Waardering	Toelichting op klasse-indeling
++	N.v.t.
+	N.v.t.
0	Geen verbetering of verslechtering van habitat en/of (mogelijke) toe- of afname van beschermde soorten
-	Beperkte verslechtering van habitat en/of beperkte afname van beschermde soorten
--	Verslechtering van habitat en/of afname van beschermde soorten

4.1.2 Criterium 2: stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

Het doel van het onderdeel gebiedsbescherming (Natura 2000) is het vergelijken van effecten tussen varianten op Natura 2000-gebieden en het aangeven van eventuele risico's ten aanzien van vergunbaarheid.

Het plangebied is gelegen op aanzienlijke afstand van beschermde Natura 2000-gebieden. Daarnaast is het plangebied gelegen binnen de bebouwde kom van Zoetermeer. Om die reden zijn effecten anders dan door stikstofdepositie niet te verwachten. Deze beoordeling wordt kwantitatief beoordeeld op basis van het door Rho Adviseurs uitgevoerde stikstofdepositieonderzoek⁵. Er is in dit onderzoek per uitvoeringsjaar een AERIUS berekening opgesteld voor de aanlegfase en een voor de gebruiksfase.

In deze beoordeling is sprake van een zeer positief effect (+ +) indien de variant leidt tot een afname van stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden (>0,05 mol/ha/jaar) in minimaal één van de stikstofberekeningen, aanlegfase en/of gebruiksfase. De beoordeling is licht positief (+) indien er een geringe afname is in minimaal één van de stikstofberekeningen (<0,05 mol/ha/jaar). Een variant wordt neutraal (0) beoordeeld indien er geen sprake is van een toename of afname van stikstofdepositie in zowel de aanlegfase als gebruiksfase. Indien er wel sprake is van een toename <0,05 mol/ha/jaar in minimaal één van de stikstofberekeningen of de depositie 0,00 mol/ha/jaar is met aanvullende bronmaatregelen of interne saldering is de beoordeling licht

⁵ Onderzoek stikstofdepositie - Zoetermeer De Entree, 20192110, Rho Adviseurs, 7 juli 2020

negatief (-). In aanvullende maatregelen of saldering noodzakelijk is, is ook sprake van een vergunningplicht. Mocht er sprake zijn van een toename groter dan 0,05 mol/ha/jaar in minimaal één van de stikstofberekeningen en is dit niet te verlagen met bronmaatregelen en/of interne saldering is de beoordeling zeer negatief (- -). Bij dat scenario is het plan mogelijk niet vergunbaar.

Tabel 4.2 Toelichting op klasse-indeling effectbeoordeling criterium Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden

Waardering	Toelichting op klasse-indeling
++	Afname van stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden (>0,05 mol/ha/jaar)
+	Geringe afname van stikstofdepositie op beschermde natuurgebieden (<0,05 mol/ha/jaar).
0	Geen sprake van een toename of afname van stikstofdepositie
-	Een toename <0,05 mol/ha/jaar of de depositie is 0,00 mol/ha/jaar met aanvullende bronmaatregelen of interne/externe saldering
--	Toename groter dan 0,05 mol/ha/jaar en dit is niet te verlagen met bronmaatregelen en/of interne/externe saldering

4.1.3 Criterium 3: (kansen voor) verhoging van natuurwaarden

Naast de wettelijke kaders heeft de gemeente Zoetermeer een ambitie voor verhoging van natuurwaarden en vergroting van biodiversiteit⁶. Dit komt onder andere tot uiting in blauwgroene structuren als ecologische verbinding en groene daken. Een van de opgaven is om verschillende habitats te creëren en wordt gekozen voor beplanting met inheemse soorten. De beoordeling van de kansen voor verhoging natuurwaarden is gebaseerd op het uitgangspunt dat maatregelen voor alle varianten gelijk zijn.

De beoordeling voor (kansen voor) verhoging van natuurwaarden is kwalitatief. Waarbij een zeer positieve beoordeling (+ +) duidt op een (vrijwel) zekere verhoging van natuurwaarden. Een variant wordt als licht positief (+) beoordeeld indien er een mogelijke verhoging is van natuurwaarden. Indien er geen effect is op natuurwaarden wordt de variant als neutraal (0) beoordeeld. Bij een mogelijke afname is de beoordeling licht negatief (-) en bij een (vrijwel) zekere afname wordt de variant als zeer negatief beoordeeld (- -).

Tabel 4.3 Toelichting op klasse-indeling effectbeoordeling indicator (Kansen voor) verhoging van natuurwaarden

Waardering	Toelichting op klasse-indeling
++	Een (vrijwel) zekere verhoging van natuurwaarden
+	Een mogelijke verhoging is van natuurwaarden
0	Geen effect op natuurwaarden
-	Een mogelijke afname van natuurwaarden
--	Een (vrijwel) zekere afname van natuurwaarden

⁶ Visie Entreegebied Zoetermeer – Gemeente Zoetermeer, 2017; Masterplan De Entree – Gemeente Zoetermeer

5 Effectbeschrijving en -beoordeling

5.1.1 Soortenbescherming

Aan de hand van de beschikbare informatie zijn verschillende relevante soorten en habitats vastgesteld in het plangebied. Indien een soort(groep) niet wordt benoemd in deze paragraaf blijkt uit het uitgevoerde onderzoek en literatuurstudie dat de soort (hoogstwaarschijnlijk) niet in het plangebied voorkomt. In het plangebied komen geen beschermde vaatplanten, reptielen, insecten en vissen voor. Verder komen in het plangebied alleen zoogdieren voor die in de provincie Zuid-Holland zijn vrijgesteld. Voor deze soorten is dus geen ontheffing benodigd.

Langs de Afrikaweg worden de bomen grenzend aan de Afrikaweg verwijderd. Hier zijn twee buizerdnesten aanwezig en één potentieel buizerdnest aanwezig. In beide varianten zullen de bomen worden gekapt en zal sprake zijn van een verlies van habitat en aanwezigheid van de soort. Bij de variant "maximale opnamecapaciteit" gaat meer potentieel leef- en foerageergebied van buizerd verloren dan bij de variant "voorgenomen activiteit". Ook kunnen door de werkzaamheden vliegroutes en foerageergebieden van gewone en ruige dwergvleermuis worden verstoord of vernietigd. Tot slot wordt in beide varianten bebouwing tussen de Afrikaweg en Boerhaavelaan waar paar- en zomerverblijven van gewone dwergvleermuis gesloopt. Als gevolg hiervan zal sprake zijn van een verlies aan habitat en daarmee afname van de soort.

In bij beide varianten wordt gekozen voor natuurinclusief bouwen en verhoging van de biodiversiteit. Om die reden wordt er vanuit gegaan dat in de permanente situatie er geen sprake zal zijn van een afname van de geschiktheid van het plangebied voor beschermde soorten. Ook zal voor beide varianten een ontheffing ingevolge de Wet natuurbescherming benodigd zijn. Op moment van schrijven is het voornemen nog onvoldoende concreet om deze aan te vragen. Bij een dergelijke ontheffing zal ook noodzaak zijn tot het nemen van compenserende maatregelen, waardoor blijkt dat er netto geen afname is in voorkomen van beschermde soorten. Dit is echter voor nu op voorhand niet met zekerheid te stellen.

Doordat voor beide varianten sprake zal zijn van beperkt verlies van habitat en daarmee mogelijk tijdelijke afname van beschermde soorten scoren beide varianten licht negatief (-) en is er geen onderscheid in effecten tussen de verschillende varianten.

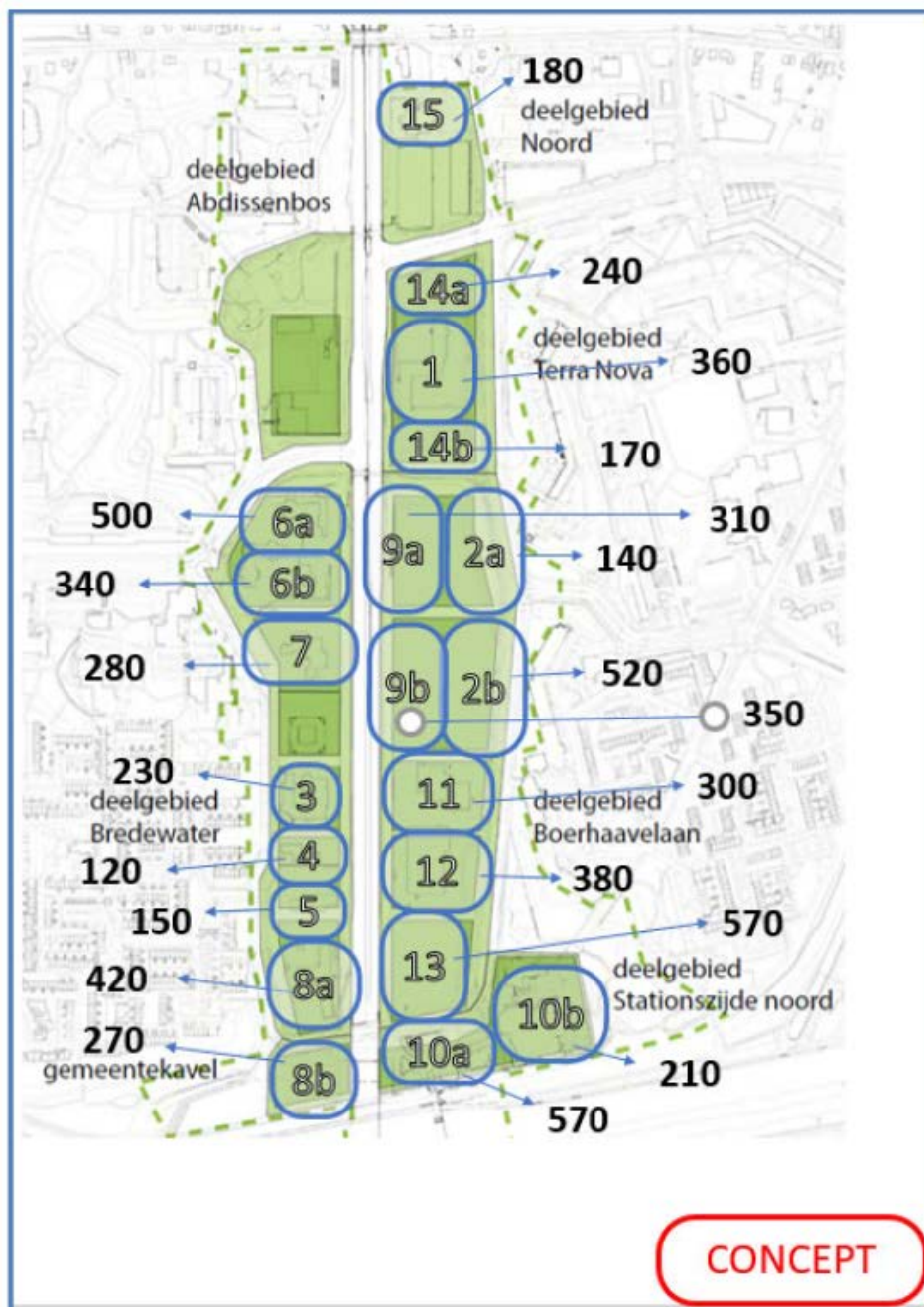
5.1.2 Stikstofdepositie op Natura-2000

Uit het stikstofdepositieonderzoek, uitgevoerd door Rho adviseurs (2020) blijkt dat er in de gebruiksfase geen sprake zal zijn van een effect als gevolg van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. In de gebruiksfase is geen sprake van een toename of afname van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden voor beide varianten. Indien dus uitsluitend naar de gebruiksfase wordt gekeken is de score voor beide varianten dus neutraal (0). Daarnaast is voor de aanlegfase per uitvoeringsjaar een AERIUS berekening opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van een onderverdeling van het plangebied in kavels (zie ook figuur 1.5). Als gevolg van de aanlegfase is voor de uitvoering van de kavels 9a en 9b en 14a en 14b een depositie van

0,01 mol/ha/jaar berekend in het maatgevend jaar⁷ op Natura 2000-gebied Meijendel & Berkheide. Deze kavels worden in beide varianten ontwikkeld. De doorgerekende kavels in het stikstofdepositieonderzoek zijn te vinden in Figuur 5.1. Er zijn hier nog wel mogelijkheden om door toepassen van bronmaatregelen en het gericht inzetten van bestaande kantoorpanden voor interne saldering tot een situatie te komen waarbij ook gedurende de aanlegfase geen sprake is van een effect als gevolg van stikstofdepositie (Rho, 2020).

Toch is hier sprake van een toename van stikstofdepositie en noodzaak tot saldering en daarmee een vergunningplicht ingevolge de Wnb. Om die reden scoren beide varianten licht negatief (-). Dit criterium is dus niet onderscheidend voor de beide varianten. Doordat op dit moment echter niet duidelijk is met wat voor materieel de aanlegfase zal worden uitgevoerd, kan het daadwerkelijk effect mogelijk lager uitvallen en worden verminderd tot een neutraal effect (0).

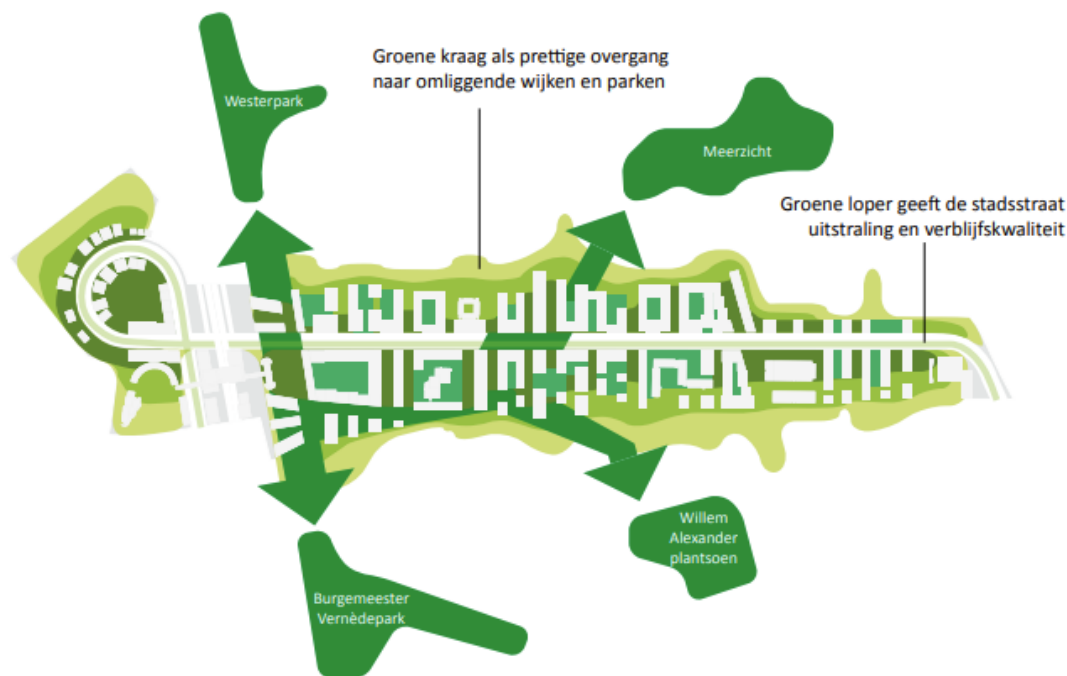
⁷ Gezien de kavels een uitvoeringsduur hebben van langer dan één jaar verschilt het maatgevend jaar per kavel. Hierbij kunnen meerdere kavels in één berekening zijn doorgerekend. De beoordeling is uitgevoerd op basis van de AERIUS berekeningen per kavel in het maatgevende jaar. De maatgevende jaren zijn te vinden in het separate stikstofdepositieonderzoek (Rho, 2020).

Figuur 5.1 Doorgerekende kavels in het stikstofdepositieonderzoek

5.1.3 (Kansen voor) verhoging natuurwaarden

In alle varianten zijn er kansen voor verhoging van natuurwaarden, als hier bewust op ingezet wordt bij de ontwikkeling van het gebied. Zo ligt er een ambitie voor de realisatie van verschillende soorten habitats waarmee biodiversiteit in het plangebied vergroot kan worden. Daarnaast worden groenblauwe structuren gerealiseerd die ook in verbinding komen met omliggende parken en groen (zie ook figuur 1.6).

Twee kanten - harde rand aan de Afrikaweg - zachte rand naar de omgeving

Figuur 5.2 Dwarsverbindingen Entree Zoetermeer met omliggende parken (Masterplan Entree, 2020)

Verder zal ook in de nieuwbouw natuurinclusief bouwen worden toegepast. Ook beheer van het gebied speelt een rol (zie hiervoor ook het inspiratiedocument De Entree en het Concept ruimtelijk kader). Kansen voor verhoging van natuurwaarden worden in beide varianten op deze wijze benut. De gemeente Zoetermeer heeft in beide varianten hoge ambities voor de ontwikkeling van natuurwaarden, maar ook voor andere onderwerpen zoals duurzaamheid en energie. Hierin dient in het uiteindelijke ontwerp een afweging gemaakt te worden. Een dak kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor zowel groen als zonnepanelen, maar niet beiden op precies dezelfde plek.

In de variant voorgenomen activiteit is het uitgangspunt realisatie van 4.500 + 990 woningen en 153.000 m² BVO voor commerciële en maatschappelijke voorzieningen. In de variant maximale opnamecapaciteit zullen dit 6.300 + 990 woningen zijn en 105.300 m² BVO voor commerciële en maatschappelijke voorzieningen. Het (netto) extra BVO van de variant maximale opnamecapaciteit zal worden gerealiseerd in de vorm van extra verdiepingen op gebouwen. Het verhard grondoppervlak is gelijk voor beide varianten. Wel kan er in de variant maximale opnamecapaciteit sprake zijn van mogelijk grotere verstoring in de gebruiksfase. In beide varianten zal door de maatregelen en toename van groen oppervlak en toepassen van natuurinclusief bouwen sprake zijn van een positief effect. Beide varianten scoren om die reden licht positief (+).

5.1.4 Overzicht effectbeoordeling natuur

Een totaaloverzicht van de resultaten van de effectbeoordeling is weergegeven in tabel 1.5.

Tabel 5.1 Totaaloverzicht resultaten effectbeoordeling

Indicator	Voorgenomen activiteit	Maximale opnamecapaciteit
Soortenbescherming	-	-
Stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden	-	-
(Kansen voor) verhoging van natuurwaarden	+	+

6 Mitigerende en compenserende maatregelen

6.1.1 Mitigatie en compensatie Natura 2000

Effecten op Natura 2000-gebieden door de ontwikkeling van Entree beperken zich tot stikstofdepositie. In de gebruiksfase is geen sprake van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. In de aanlegfase is voor een viertal kavels sprake van een toename van 0,01 mol/ha/jaar op Natura 2000-gebied Meijndel & Berkheide. De daadwerkelijke effecten van stikstofdepositie in de aanlegfase zijn echter sterk afhankelijk van keuzes die in de uitvoering worden gemaakt. Door middel van bronmaatregelen of meer fasering in uitvoering van de varianten kan de depositie teruggedrongen worden naar 0,00 mol/ha/jaar (Rho, 2020). In dat geval scoren beide varianten na mitigerende maatregelen neutraal (0).

6.1.2 Mitigatie en compensatie soorten

Vleermuizen

Als gevolg van het voornemen gaan 3 zomerverblijfplaatsen en 4 paarverblijfplaatsen verloren. Deze dienen gecompenseerd te worden. Het aanbieden van vleermuiskasten als nieuwe verblijfplaats is noodzakelijk. Ook wordt aanbevolen de houtwal intact te houden. De verblijfplaatsen worden gebruikt door gewone dwergvleermuis, welke zeer opportunistisch is. Door vleermuiskasten aan te bieden voorafgaand aan de sloop van de verblijfplaats zal geen sprake meer zijn van verlies aan habitat en afname van de soort in het gebied. Hiertoe zijn in de omgeving voldoende mogelijkheden beschikbaar.

In verband met de vliegroute van vleermuizen aan de zuidzijde van het plangebied is aan te raden de groenstrook in het zuiden te handhaven en te versterken door extra bomen te planten (inheemse soorten). Mocht het niet mogelijk blijken om de vliegroute en het foerageergebied te handhaven is een ontheffing benodigd. Daarnaast wordt aanbevolen om ter plaatse van de overige delen van de bosstrook tenminste een dubbele bomenrij te handhaven, zodat ook niet beschermde ecologische verbindingen gehandhaafd kunnen blijven. Verder is het mogelijk door middel van verlichting met weinig lumen en verstrooiing eventuele verstoring van vliegroutes te beperken. Hierdoor worden de effecten op aanwezige vliegroutes in het zuiden van het plangebied en Bredewater beperkt.

Jaarrond beschermd nest buizerd

Voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten het broedseizoen een alternatief nest aanbieden. Daarnaast wordt leefgebied van deze soorten waar nodig geoptimaliseerd om aantasting in foerageergebied te mitigeren. Dit is na afronding van het plan in de vorm van groenstructuren en groene daken. Tot slot is aan te bevelen uitsluitend overdag te werken en het gebruik van kunstlicht gedurende de werkzaamheden zo veel mogelijk te beperken.

Broedvogels

Bij voorkeur worden werkzaamheden niet in het broedseizoen uitgevoerd. Wanneer dit niet mogelijk is zullen maatregelen getroffen moeten worden om de aanwezigheid van broedende vogels te voorkomen. Effecten op broedvogels wordt voorkomen door voorafgaand aan het broedseizoen het plangebied ongeschikt (korte vegetatie en bomen gekapt) te maken. Het kan echter voorkomen dat er alsnog vogels tot broeden zullen komen op de bebouwing. Dan dienen maatregelen getroffen te worden om verstoring van het broedgeval te voorkomen.

Zorgplicht

Voor algemene soorten is het noodzakelijk om invulling te geven aan de zorgplicht. Hiervoor moeten maatregelen worden geformuleerd die ertoe leiden dat tijdens de werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk wordt voorkomen. Hierbij dient tevens bij de inrichting van het plangebied aandacht te worden besteed aan de realisatie van algemeen geschikt habitat voor plant en dier.

De te nemen mitigerende maatregelen in het kader van de ontheffing moeten in een activiteitenplan worden uitgewerkt en uitvoering daarvan en maatregelen in het kader van de zorgplicht moeten in een ecologisch werkprotocol worden uitgewerkt. Dit protocol moet aanwezig zijn op de werklocatie en het aanwezig personeel moet op de hoogte zijn van de inhoud van dit ecologisch werkprotocol.

Het protocol dient te worden opgesteld door een ter zake kundige op het gebied van flora en fauna. Eventuele ecologische begeleiding dient eveneens te worden uitgevoerd door een ter zake kundige op het gebied van flora en fauna.

Effecten op beschermde soorten na mitigerende en compenserende maatregelen

Gelet op bovengenoemde maatregelen wordt het (mogelijke) verlies van habitat en voorkomen van beschermde soorten beperkt. Door het aanbieden van alternatieve nest- en verblijfplaatsen zal er na de te treffen mitigerende en compenserende maatregelen geen sprake zijn van een verlies van habitat of beschermde soorten in het plangebied. Na het nemen van deze maatregelen scoren beide varianten neutraal (0).

7 Leemten in kennis

De huidige situatie in enkele van de kopgebieden is onvoldoende bekend. Voor zowel het kopgebied centrum als het kopgebied andere kant A12 zijn geen recente onderzoeken bekend. De ontwikkelingen in dit gebied zijn ook nog niet verder uitgewerkt op moment van schrijven. Wanneer meer duidelijk is over de beoogde ontwikkeling op deze locaties dient nader onderzoek plaats te vinden naar de mogelijke effecten van deze ontwikkeling op beschermde soorten en Natura 2000-gebieden. Uit het literatuuronderzoek blijkt vooralsnog geen reden om aan te nemen dat op deze locaties beschermde soorten aanwezig zijn waardoor het voornemen niet redelijkerwijs uitvoerbaar zou zijn. Nader onderzoek dient dit te bevestigen en indien beschermde soorten aanwezig zijn is mogelijk een ontheffing ingevolge de Wnb benodigd.

8 Samenvatting

Als gevolg van het voornemen zal er, ongeacht welke variant gekozen wordt, sprake zijn van een zeer negatief effect op beschermde soorten. Dit als gevolg van het verlies van vier paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, drie zomerverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, twee vliegroutes en twee (mogelijk drie) buizerdnesten. Ook is sprake van een licht negatief effect op Natura 2000-gebieden als gevolg van stikstofdepositie. Er liggen hier wel kansen voor verminderen van depositie door het nemen van bronmaatregelen (bijvoorbeeld inzet schoner materieel) of saldering. Beide varianten hebben wel een licht positief effect op de (kansen voor) natuurwaarden in het gebied. Echter dient hier in de uitvoering ook een afweging gemaakt te

worden tussen de verschillende ambities, bijvoorbeeld zonnepanelen op daken tegenover groene daken.